

3 Nisan haftasında 14,1 milyar TL harcama yapıldı

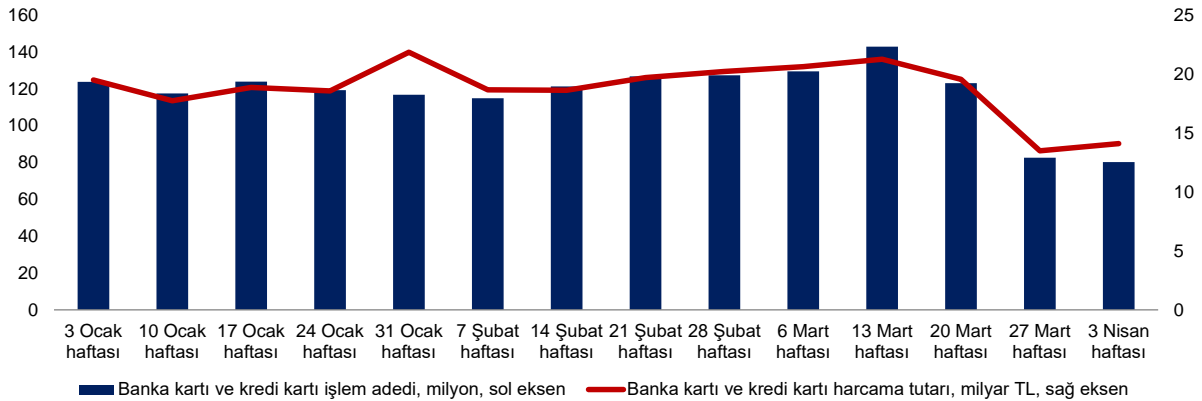
Tüketim eğilimlerini arz ve talep ekseninde çeşitli veriler üzerinden takip etmek mümkün ancak içerisinde bulunduğumuz süreçte, verileri mümkün oldukça anlık takip edebilmek önem arz ediyor. Bu kapsamda TCMB Banka Kartı ve Kredi Kartı Harcama Tutarları haftalık verisi tüketici harcamalarının takibine olanak sağlıyor. Bankalararası Kart Merkezi (BKM) Kart Monitör araştırması 2017 verilerine göre 10 kişiden 7'si ödemelerinde kredi kartını tercih ediyor ve COVID-19 nedeniyle birçok kişinin ödemelerinde özellikle kredi kartını tercih ettiği biliniyor.

Bu bülten kapsamında, COVID-19'un tüketici harcamaları açısından yarattığı etkiyi takip edebilmek amacıyla, TCMB Banka Kartı ve Kredi Kartı Harcama Tutarları verisi incelenmektedir. "COVID-19'un Tüketici Harcamalarına Etkisi Bülteninde", harcama kalemlerine göre tüketicilerin haftalık ve aylık banka kartı/kredi kartı harcaması ve haftalık/yıllık değişimleri ele alınmaktadır.

3 Nisan haftasında harcamalar, 13 Mart haftasına kıyasla %34 azaldı

3 Nisan haftasında banka kartı ve kredi kartı kullanılarak 14,1 milyar TL tutarında harcama yapıldı. Bir önceki haftaya kıyasla harcama tutarı 626 milyon TL (yüzde 5) arttı. İşlem adedi ise yüzde 3 azalarak 80 milyona geriledi. Bir önceki yılın aynı dönemine (15 Mart – 5 Nisan 2019) göre kıyaslandığında 13 Mart – 3 Nisan 2020'de yapılan harcamaların tutarı yüzde 2, işlem adedi ise yüzde 7 azaldı.

Şekil 1 - Banka kartı ve kredi kartı işlem adedi ve harcama tutarı, 3 Ocak – 3 Nisan 2020

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Alışveriş yöntemi bakımından incelendiğinde 3 Nisan haftasında yapılan toplam harcamaların 3,8 milyar TL'si (yüzde 27) internet üzerinden, 898 milyon TL'si (yüzde 6) mektupla/telefonla yapıldı. Ayrıca toplam harcamaların yüzde 3'ünü (355 milyon TL) gümrük vergisi ödemeleri oluşturdu. Bir önceki haftaya kıyasla 3 Nisan haftasında internet üzerinden yapılan alışverişler yüzde 24, mektupla/telefonla yapılan alışverişler yüzde 7, gümrük vergisi ödemeleri yüzde 16 arttı.

İlk COVID-19 vakasının görüldüğü 13 Mart haftasında panik tüketim nedeniyle harcamalar artmış, 20 Mart haftasında zorunlu tüketim harcamalarına yönelim görülmüş ve 27 Mart

haftasında bir önceki haftaya kıyasla tüm harcama kalemlerinde azalış görülmüştü. 3 Nisan haftasında ise bazı harcama kalemlerinde hareketlilik görüldü.

Online eğitime geçiş ile 13 Mart haftasında artış gösteren ve daha sonrasında azalan elektrik-elektronik eşya, bilgisayar harcamaları, 3 Nisan haftasında tekrar arttı. Bir önceki haftaya kıyasla 3 Nisan haftasında yüzde 9 artan elektrik-elektronik eşya, bilgisayar harcamaları 13 Mart haftasından bu yana ise yüzde 11 azalmış oldu. Eğitim/kırtasiye/ofis malzemeleri harcamaları ise 3 Nisan haftasında bir önceki haftaya kıyasla yüzde 14 arttı. Ancak bu artış, 13 Mart haftasına kıyasla yüzde 46 düşüşün önüne geçemedi. Telekomünikasyon harcamaları ise paralel olarak bir önceki haftaya kıyasla 3 Nisan haftasında yüzde 4 arttı. Böylece 3 Nisan haftasında eğitime yönelik harcamalara yönelim olduğu görüldü.

27 Mart haftasında düşüşün görüldüğü market ve alışveriş merkezleri ve çeşitli gıda harcamaları, 3 Nisan haftasında sınırlı seviyede hareketlilik gösterdi. Bir önceki haftaya kıyasla market ve alışveriş merkezleri harcamaları yüzde 1 artarken, çeşitli gıda harcamaları yüzde 2 azaldı.

Bir önceki haftaya kıyasla 3 Nisan haftasında hizmet sektörü harcaması yüzde 14, yapı malzemeleri, hırdavat, nalburiye harcaması yüzde 7, araç kiralama-satış/servis/yedek parça harcaması ve kulüp/dernek/sosyal hizmetler harcaması yüzde 6 arttı.

Turizm ve eğlenceye yönelik harcamalar; havayolları, seyahat acenteleri/taşımacılık, konaklama ve kumarhane/içkili yerlerde yapılan harcamalar düşüşünü sürdürdü. 13 Mart haftasına göre kıyaslandığında 3 Nisan haftasında, kumarhane/içkili yerlerde yapılan harcamalar yüzde 93, havayolları harcaması yüzde 86, konaklama harcaması yüzde 79, seyahat acenteleri/taşımacılık harcaması yüzde 67 azalmış oldu. Bir önceki haftaya kıyasla 3 Nisan haftasında, havayolları harcaması yüzde 27, konaklama harcaması yüzde 13 ve seyahat acenteleri/taşımacılık harcaması yüzde 12 azaldı; kumarhane /içkili yerlerde yapılan harcamalar ise yüzde 13 arttı.

Yemek, giyim ve aksesuar, mobilya ve dekorasyon harcamaları 13 Mart haftasına kıyasla 3 Nisan haftasında sırasıyla yüzde 82, yüzde 77 ve yüzde 46 azaldı. Bir önceki haftaya kıyasla ise 3 Nisan haftasında yemek harcaması (yüzde 7), mobilya ve dekorasyon harcaması (yüzde 2) azalırken, giyim ve aksesuar harcaması sınırlı bir artış (yüzde 1) gösterdi.

Tablo 1 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamaların haftalık değeri (milyon TL) ve 13 Mart ve 27 Mart haftasına göre değişimi, 3 Nisan 2020

	13-03-2020	27-03-2020	03-04-2020	13-03-2020 haftasına göre değişim, 03-04-2020	27-03-2020 haftasına göre değişim, 03-04-2020
Toplam	21.272	13.498	14.123	-34%	5%
Market ve Alışveriş Merkezleri	4.413	4.011	4.054	-8%	1%
Çeşitli Gıda	1.450	1.205	1.181	-19%	-2%
Elektrik-Elektronik Eşya, Bilgisayar	1.212	987	1.080	-11%	9%
Hizmet Sektörleri	1.376	876	999	-27%	14%
Kamu/Vergi ödemeleri	1.396	597	840	-40%	41%
Sigorta	851	705	821	-4%	16%
Benzin ve Yakıt İstasyonları	1.268	855	787	-38%	-8%
Yapı Malzemeleri, Hırdavat, Nalburiye	791	587	629	-21%	7%
Araç Kiralama-Satış/Servis/Yedek Parça	713	499	529	-26%	6%
Diğer	582	400	526	-10%	32%
Sağlık/Sağlık Ürünleri/Kozmetik	953	506	431	-55%	-15%
Giyim ve Aksesuar	1.628	369	373	-77%	1%
Mobilya ve Dekorasyon	660	368	359	-46%	-2%
Eğitim / Kırtasiye / Ofis Malzemeleri	578	275	313	-46%	14%
Telekomünikasyon	371	254	265	-28%	4%
Yemek	1.053	204	190	-82%	-7%
Bireysel Emeklilik	161	176	170	5%	-4%
Seyahat Acenteleri/Taşımacılık	456	170	150	-67%	-12%
Müteahhit İşleri	190	146	149	-22%	2%
Kuyumcular	301	71	65	-78%	-8%
Havayolları	440	86	62	-86%	-27%
Kulüp / Dernek /Sosyal Hizmetler	92	52	55	-41%	6%
Konaklama	213	51	44	-79%	-13%
Doğrudan Pazarlama	36	23	27	-24%	19%
Araba Kiralama	51	23	22	-56%	-3%
Kumarhane /İçkili Yerler	36	2	3	-93%	13%
İnternet Üzerinden Yapılan Alışverişler	4.241	3.098	3.837	-10%	24%
Mektupla/Telefonla Yapılan Alışverişler	975	836	898	-8%	7%
Gümrük Vergisi Ödemeleri	965	305	355	-63%	16%

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

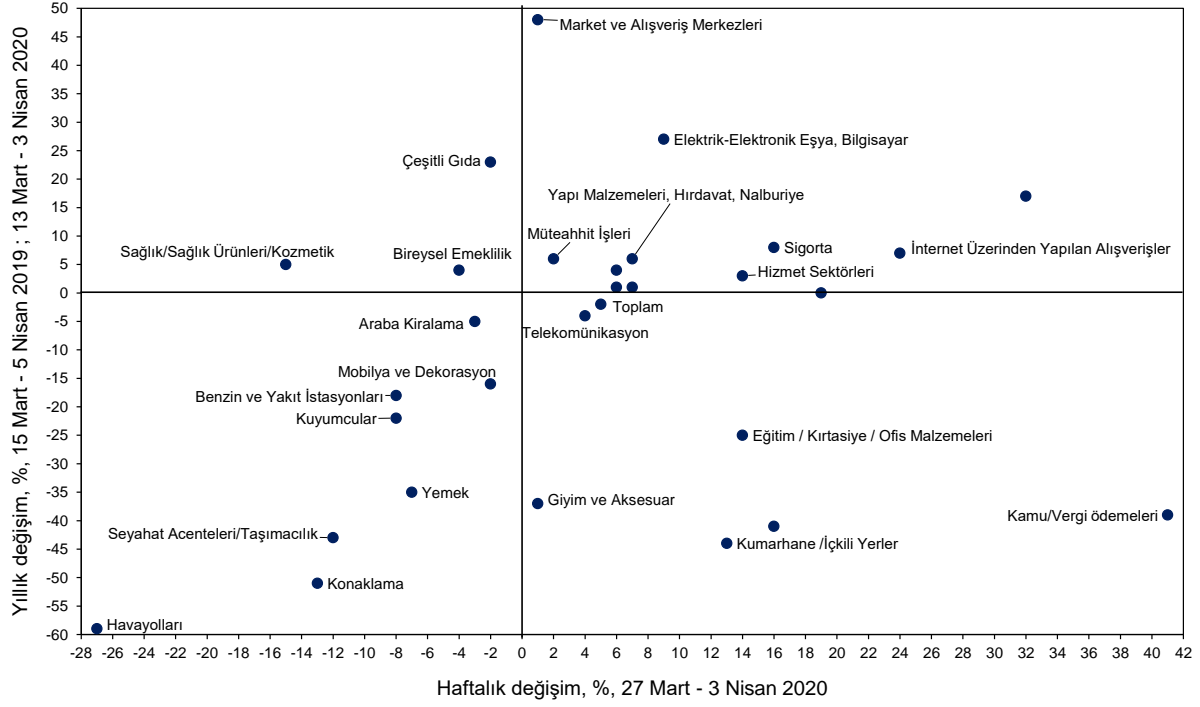
Not: Tabloda yer alan internet üzerinden yapılan alışverişler, mektupla/telefonla yapılan alışverişler ve gümrük vergisi ödemeleri ayrı bir harcama kalemi olmayıp, alışveriş yöntemini ifade etmektedir.

Bir önceki yılın aynı dönemine (15 Mart – 5 Nisan 2019) göre kıyaslandığında 13 Mart – 3 Nisan 2020'de en fazla artış market ve alışveriş merkezleri (yüzde 48), elektrik-elektronik eşya, bilgisayar (yüzde 27) ve çeşitli gıda (yüzde 23) harcamalarında görüldü. Aynı dönemde harcamalar en fazla havayolları (yüzde 59), konaklama (yüzde 51), kumarhane/içkili yerler (yüzde 44), seyahat acenteleri/taşımacılık (yüzde 43) ve kamu/vergi ödemeleri (yüzde 39) harcamalarında azaldı (bkz. Şekil 2).

Şekil 2'de verilen grafiğin sağ üst kısımda bulunan market ve alışveriş merkezleri, elektrik-elektronik eşya, bilgisayar, hizmet sektörleri vb. harcama kalemleri hem yıllık hem de haftalık bazda artış gösterdi. Sol alt kısımda bulunan havayolları, konaklama, seyahat ve taşımacılık, benzin ve yakıt istasyonları ve kuyumcular vb. harcama kalemleri ise hem yıllık hem de haftalık bazda düşüş gösteren sektörlerdir. Bu sektörlerin COVID-19 salgını nedeniyle harcamaların en fazla kısıtlandığı sektörler olduğu görülmektedir. Sol üst kısımda yer alan çeşitli gıda ve sağlık/sağlık ürünleri/kozmetik sektörleri yıllık bazda artış gösteren fakat

haftalık değişimde düşüşe geçen sektörlerdir. Sağ alt kısımda bulunan eğitim/kırtasiye/ofis malzemeleri, kumarhane /içkili yerler ve telekomünikasyon sektörleri ise yıllık bazda azalan ancak haftalık bazda hareketlenme görülen sektörlerdir.

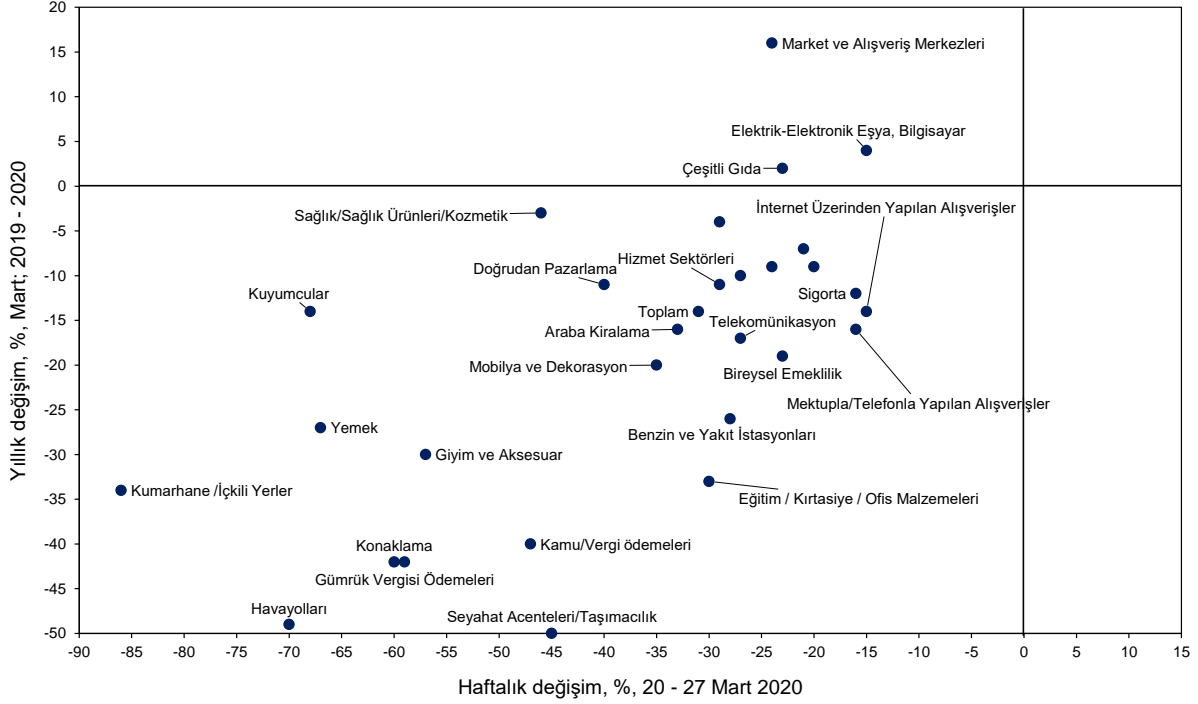
Şekil 2 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamaların yıllık (15 Mart – 5 Nisan 2019; 13 Mart – 3 Nisan 2020) ve haftalık değişimi (27 Mart – 3 Nisan 2020), %

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Not: Grafiğin dikey eksenini 13 Mart – 3 Nisan 2020'de yapılan toplam harcamaların, 15 Mart – 5 Nisan 2019'da yapılan toplam harcamalara göre yüzdelik değişimini; yatay eksen ise 2020 yılı 3 Nisan haftasında yapılan harcamaların 27 Mart haftasına kıyasla yüzdelik değişimini vermektedir.

Şekil 3 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamaların yıllık (Mart; 2019-2020) ve haftalık değişimi (20-27 Mart 2020), %

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Bültenin ilerleyen sayıları, TEPAV web sitesi üzerinden haftalık açıklanmaya devam edecektir.

Analizlere ilişkin daha detaylı açıklamaları, TEPAV'ın 31 Mart 2020'deki Değerlendirme Notunda bulabilirsiniz.¹

¹ TEPAV. (2020). COVID-19'un Tüketici Harcamalarına Etkisi. 31 Mart 2020. Dündar, M. <https://www.tepav.org.tr/tr/haberler/s/10099>

Ekler

